

Staatssecretaris voor Fraudebestrijding John Crombez

“NOOIT heb ik een link gelegd tussen de ZELFSTANDIGE en FRAUDE”

Zelden bouwde een minister, laat staan een staatssecretaris, zo snel een reputatie op als ‘fraudejager’ John Crombez, de Robin Hood met de bazooka of de fiscale atoombom... Zelfs in Humo dook hij op als de man die ‘all in a days work’ zelfstandigen vertrappt, fiscalisten wurgt en op jacht gaat naar managementvennootschappen. Z.O. ging met een paar fiscalisten op bezoek voor een openhartig gesprek over zwart, grijs en wit.

HERMANN VAN WAES • FOTO'S: STUDIO DANN

De ambities bij de beleidsverklaring van staatssecretaris Crombez logen er niet om. In 2012 wil de fiscus de doelgerichte controles verdubbelen tot 75.000 en zich daarbij specifiek richten op zeven domeinen: sportclubs, vzw's, internetverkoop, constructies die zich op vruchtgebruik beroepen, bedrijfsleiders of leidinggevenden met een management- of patrimonium-

vennootschap, bedrijven die een beroep doen op de notionele interestafrek en 'loontrekkenden die hun kosten bewijzen'. De strijd tegen fiscale én sociale fraude moet de schatkist dit jaar nog op z'n minst 720 miljoen euro extra opleveren. Geen wonder dat fiscale adviseurs en advocaten de alarmbel luiden over 'heksenjachten' en 'fiscale willekeur' en dat veel ondernemers in

paniek slaan.

John Crombez: “Ik betreur dat er van bij het begin meteen zo gefocust werd op mijn ‘wapenhandel’. Fraude betekent inbreuken op de wet en van onze 36 voorstellen zijn er maar 16 die daar over gaan, maar die kregen natuurlijk veruit de meeste aandacht. Ik geef toe dat er onder druk van Europa veel complexe en delicate zaken op korte termijn moesten beslist worden en ik begrijp de onrust, maar die wordt ook gevoerd door sterke verdraaiingen in de media. Als men terecht hervormingen vraagt, moet het debat op een deftige manier gevoerd worden. Maar ik vrees dat we geen debatacultuur meer hebben - ook bij de politici en de sociale partners - die boven de perceptie uitstijgt. We zouden met onze ondernemers een perfect transparante discussie kunnen voeren over wat ze nodig hebben - en dat gebeurt ook achter de schermen -, maar er ontstaat telkens een opbod.”

Allemaal fraudeurs?

Kristof Willekens (fiscaal adviseur UNIZO): “Uw meest opvallende ingreep, de ‘atoombom tegen fiscale ontwijing’ is de aanpassing van de ‘antimisbruikbepaling’ (art.344 WIB). Die laat controleurs toe om constructies te verwerpen die volgens hen niet zijn opgezet om bedrijfseconomische redenen, maar vooral om belastingen te ontwijken. Is het gedaan met het recht om de minst belaste weg te volgen? Voortaan is het aan de belastingplichtige om zijn goede trouw te bewijzen, en niet langer aan de administratie om het bewijs te leveren van kwade trouw. Tenminste, zo worden de aangekondigde maatregelen van uw beleidsverklaring door de meeste commentaren geïnterpreteerd.”

John Crombez: “Nee, die bewijslast wordt niet omgedraaid, die heeft ook nooit bij de belastingplichtige gelegen. Goed, we hebben die teksten bijgestuurd, met de hulp van de Raad van State en ik heb daar geen probleem mee, dat heeft de politieke discussie helpen uitklaren. Fiscale experts en academici zijn het er niet over eens en dat creëert helaas onzekerheid, maar we gaan onze tijd nemen om dat goed

te doen, tot en met de stemming in het parlement. Maar we moeten niet alleen focussen op dat artikel 344 om de lijn te trekken. Het gaat ook om het bevestigen van good practices, het verduidelijken van de schema’s, duidelijker rondzendbrieven, het gebruik van ruling, dat meer dan behoorlijk functioneert.. We moeten ook gericht controleren: meer op plaatsen waar risico’s worden vastgesteld en minder op andere plaatsen. We gaan controleurs beter wapenen door het koppelen van databanken, risicodetectie en datamining - met respect voor de privacy - ook om te voorkomen dat ze telkens bij dezelfde cafébaas terecht komen. Acht op de tien btw-controles gebeuren nu al door centrale selectie en niet door de analyse van de controleur. Die weg moeten we verder op, maar het moet gericht zijn.”

Jan Steurtewagen (zelfstandig fiscaal adviseur): “Maar het meeste van wat je leest gaat over die antimisbruikbepaling. En op basis daarvan ben ik er niet gerust in en vrees ik voor willekeur. Alle beroepssectoren en hun organisaties, ook wij, zijn tegen fraude, want die is zwaar concurrentieverstorend. Maar de bestrijding moet dan wel op een duidelijke en op iedereen gelijk toepasbare manier gebeuren en een belasting moet uit een wet voortvloeien. Nu worden bepaalde beroepsgroepen persoonlijk en in hun geheel aangevallen, vooraf al veroordeeld. Ondernemen is gebaseerd op vertrouwen en als dat zoek is, merk je dat meteen in een uitgesteld betalingsgedrag bij cliënten. Er valt te vrezen dat iedereen nog behoedzamer omspringt met zijn budgetten waardoor liquiditeitscrisisen zullen ontstaan.”

John Crombez: “Niet overdrijven. Ik begrijp niet waar die noodkreten vandaan komen: ‘We worden allemaal als fraudeurs bestempeld!’ Nooit heb ik de link gemaakt tussen de zelfstandige of vrije beroeper en fraude. Waarom legt men dat dan in mijn mond? U mag daarover elk radio- of tv-interview opvragen. Trouwens, als ik het heb over artikel 344 en managementvennootschappen, dan gaat dat niet over fraude, maar over misbruiken, over oneigenlijk gebruik.”

Kristof Willekens (UNIZO) “Met het ontvetten en efficiënter maken van het ambtenarenapparaat is er toch nog veel mogelijk om ruimte voor lastenverlaging te scheppen?”

De jacht op de jachten

Met zijn tot de verbeelding sprekende voorbeelden van ‘oneigenlijk gebruik’ werd Crombez gretig in de media geciteerd: ‘de slimme chirurg met zeiljacht die er via een fiscale constructie in slaagt zo’n laag loon op te geven dat hij zelfs minder moet betalen voor de kinderopvang dan een alleenstaande moeder’ of ‘de dokter die zijn villa in Frankrijk 100% op kosten van de vennootschap betaalt’. Toch niet zo verwonderlijk dat vooral vrije beroepen of anderen met een (management)vennootschap zich gevisieerd voelen?

John Crombez: “Die voorbeelden heb ik niet verzonnen, die bestaan echt. Ze komen van controleurs, en ik heb nog niemand horen betwisten dat dit soort misbruiken de wereld uit moet. Ik krijg zelfs mails van zelfstandigen die sommige fiscaal gunstige construc- >>>

>>> ties die hen worden voorgesteld er vér over vinden. Ze zeggen: 'dàt is het juist wat ons stigmatiseert'. Maar dat betekent niet dat ik enig probleem heb met (management)vennootschappen, wél met het oneigenlijke gebruik ervan. En ik geef toe, daar is inderdaad een grijze zone. Een constructie kàn zelfs om hoofdzakelijk fiscale redenen zijn

opgezet, maar tóch geen oneigenlijk gebruik zijn. De minst belaste weg moet mogelijk blijven. Als die dokter inderdaad in Frankrijk patiënten helpt, kan hij dat ook perfect inbrengen a rato van zijn beroepsactiviteit. Het vruchtgebruik van onroerende goederen is wél enorm toegenomen, maar dat kan dus ook rechtmatig zijn."

Jan Steurtewagen: "Het is ook rechtmatiger geworden omdat ondernemers daar beter in worden geadviseerd. Maar sommigen zullen er altijd de kantjes aflopen en zelfs constructies beden-

ken waarin de geciteerde situatie met zeiljacht toch kan aanvaard worden. Eigenlijk kan iedere controleur beter de vraag stellen: noem ook de niet-fiscale redenen waarom u deze constructie

hebt opgericht. En in de praktijk blijkt dan dat veruit de meeste managementvennootschappen worden opgezet om twee heel goeie redenen: voor de pensioenopbouw en om de aansprakelijkheid van de ondernemer te beperken."

John Crombez: "Een derde reden is een combinatie van activiteiten, zoals vrije beroepers die in associatie gaan. Er zijn heel wat feitelijke argumenten om een vennootschap op te richten en bij de grote meerderheid is dat ook zo, maar er zijn ook misbruiken. En omdat we niet nog meer regels moeten verzin-

nen -want iedereen wil toch een vereenvoudiging van de fiscale wetgeving?- zie ik die aangepaste antimisbruikbepaling als een geschikt algemeen sluitstuk. Maar dat kan alleen goed werken als je de vraag beantwoordt: moet de fiscus louter een controleur zijn of ook een begeleider en adviseur, zodat je geleidelijk tot een gedragsveran-

dering komt? De excessen zouden er moeten uitgaan omdat men gelooft in een eerlijke behandeling en omdat men weet dat men anders tegen de muur loopt."

De fiscus uw vriend?

UNIZO pleit al jaren voor die meer adviserende en niet alleen inquisiteursrol van de fiscale controleurs én voor een realistische sociale wetgeving die het ondernemers mogelijk maakt om binnen de lijntjes te kleuren. John Crombez toonde alvast begrip voor sectoren als de horeca, "waar het bijna onmogelijk is om alles georganiseerd te krijgen binnen het wettelijke."

Jan Steurtewagen: "Het is nogal duidelijk dat de ene sector de andere niet is. Ik werk vooral business-to-business. Je moet daar als klant of leverancier eens proberen 1000 euro in het zwart te krijgen, dat bestaat daar niet. Maar in andere door u geciteerde sectoren is het natuurlijk hopeloos, omdat de omkaderende regelgeving onaangepast is. Onze sociale wetgeving is geschreven op maat van steenkoolmijnen, staal- en autofabrieken, totaal niet meer aangepast aan de huidige economie."

John Crombez: "Er was bijzonder weinig aandacht voor wat in mijn beleidsnota stond over specifieke sectoren waar administratieve en/of andere lastenverlaging aan de orde is. Ik denk in de eerste plaats aan bestuurders in vzw's en andere verenigingen, die niet gespecialiseerd zijn in economie en boekhouding. Het kan niet dat een

Staatssecretaris John Crombez: "Ik begrijp niet waar die noodkreten vandaan komen: 'We worden allemaal als fraudeurs bestempeld!'"

John Crombez: "Het fiscaal stimuleren van eigen vermogen, door de notionele intreestaf trek, was een goeie en belangrijke ingreep die ik - als socialist - blijf verdedigen."

voetbalclub zijn licentie verliest, bijvoorbeeld door een btw-controle. Laat de fiscus die mensen beter begeleiden. En dan zijn er sectoren waar de arbeidskost niet meer te rijmen is met de verwachte dienstverlening. Willen we nog een brede horeca behouden - waar we sterker staan dan de buurlanden -, dan moet je daar niet alleen fraude gaan controleren, maar ook de parameters van die sector hertekenen. Hetzelfde geldt voor bouw, transport, schoonmaak... Akkoord, er zijn al partijprogramma's volgeschreven over die vereenvoudigde regelgeving, maar deze keer is het goedgekeurd door de regering. Iedereen gelooft blijkbaar wél dat we de fiscus beter gaan wapenen, niet dat we ook die andere maatregelen gaan nemen. Als het er niet komt, reken mij af op mijn beleidsnota."

Kristof Willekens: "Is de administratie daar klaar voor? Sommigen doen hun job echt wel vanuit de filosofie om 'zoveel mogelijk te pakken'. En anderszits staat de burger, ook de zelfstandige, meer dan ooit wantrouwig tegenover de overheid, om niet te spreken over een 'burgerlijk cynisme'."

Iedereen doet het

Dat cynisme bleek overduidelijk uit de cijfers van professor Michel Maus in zijn kersverse boek 'Iedereen doet het': fraude zit overal, als een soort wettige zelfverdediging van de Belg die een te groot deel van zijn inkomen ziet afgevoerd door een inhalige overheid. Verlaag de lasten op arbeid is de meest voor de hand liggende piste, maar het is even duidelijk dat deze regering daar nu geen geld voor heeft.

John Crombez: "De verhouding inkomsten uit arbeid versus uit kapitaal is de voorbije decennia compleet omgekeerd, maar in ons belastingstelsel is arbeid nog altijd de voornaamste basis voor belasting. Dat is onhoudbaar. Wellicht hebben we in vorige regeringen een grote kans laten liggen om de lasten op arbeid te verlagen. Al zijn er selectief dingen gebeurd: bijvoorbeeld de kostprijs van onderzoekers en van seizoenarbeiders werden verlaagd. Overheidsbedrijven werden deels geprivatiseerd en de staats-

schuld tot 80% teruggebracht. Het fiscaal stimuleren van eigen vermogen, door de notionele intrestaftrek, was een goeie en belangrijke ingreep die ik blijf verdedigen. Hoewel ik daar als socialist de wind van voren krijg, ook omdat we de koppeling met extra jobs niet konden maken. Het is zeer jammer dat we niet verder zijn gegaan en nu die hervormingen moeten doen in budgettair slechte tijden. Maar we moeten niet wachten op betere tijden om een aantal sectoren meer ademruimte te geven, omdat het anders te laat zal zijn."

Jan Sturtewagen: "Verwacht u in het huidige klimaat nog van een startende ondernemer dat hij plannen maakt om op lange termijn zwaar te investeren en te werk te stellen, zonder dat hij weet wat hem boven het hoofd hangt? Want door telkens nieuwe ingrepen van de overheid klopt zijn financiële plaatje na een paar jaren al helemaal niet meer. Hij stelt alleen belastingverhogingen vast, waaronder een de facto afschaffing van het bevrijdend karakter van de roerende voorheffing."

John Crombez: "Door de crisis zijn de verwachtingen naar de overheid niet positief en ik begrijp de angst voor nieuwe lasten. Onze overheidsschuld zit weer tegen de 100% van het BNP en we betalen daar jaarlijks 13 miljard rente op, dan lijkt die 720 miljoen heel weinig. Ik heb het ook moeilijk met Europese dictaten om nogmaals te besparen. Maar we mogen niet vervallen in pessimisme en bij de pakken blijven zitten. Onze 'potgrond' om hier te ondernemen is nog altijd goed, we hebben sterke troeven qua human capital, voor buitenlandse bedrijven die naar hier willen komen is de kwaliteit van leven nog altijd zeer goed."

Kristof Willekens: "Maar dan gaat het vooral om grote bedrijven die hier vrijwel geen belasting betalen, terwijl de KMO's de fiscale factuur oprapen."

John Crombez: "In de plaats van de grote tegen de kleine uit te spelen -dat vind ik een gevaarlijke discussie- vraag ik me als West-Vlaming al langer af: hoe komt het dat wij in een periode van welvaartsopbouw de stem van de KMO's, alom geprezen als motor van

Fiscalist Jan Sturtewagen: "De meeste managementvennootschappen worden opgezet om twee heel goeie redenen: voor de pensioenopbouw en om de aansprakelijkheid van de ondernemer te beperken."

de economie, zo weinig belang hebben gegeven in de besluitvorming? We zijn bijvoorbeeld geconfronteerd met de chantage van autobedrijven, die lastenverlaging vroegen en daarna vertrokken. Dat beperkte onder meer onze ruimte om KMO's meer te steunen, bijvoorbeeld bij de organisatie van bedrijventerreinen."

Te veel ambtenaren?

Kristof Willekens (UNIZO): "De overheid moet toch ook de hand in eigen boezem steken: met het ontvetten en efficiënter maken van het ambtenarenapparaat is er toch nog veel mogelijk om ruimte voor lastenverlaging te scheppen? Bijvoorbeeld met 27.000 fiscale ambtenaren staan we per hoofd van de bevolking mee aan de wereldtop."

John Crombez: "Ik ga niet mee in de slogan: 'we hebben veel te veel >>>

John Crombez: “Hoe komt het dat wij in een periode van welvaartsopbouw de KMO’s zo weinig stem hebben gegeven in de besluitvorming?”

>>> ambtenaren'. Ten eerste, we betalen allemaal belasting omdat onze sociale zekerheid, gezondheidszorg, onderwijs... ons dierbaar zijn. Als het aantal ambtenaren nog toeneemt is het vooral in die sectoren, omdat het nodig is, onder meer door de vergrijzing. De kost van het eigenlijke apparaat mag niet verder toenemen, maar niet ten nadele van de dienstverlening, want die is nu al niet overal kwaliteitsvol. We hebben inderdaad in verhouding tot de opbrengsten veel fiscale ambtenaren, die we efficiënter moeten laten werken. Om de massale uittocht wegens pensionering op te vangen komen er 276 nieuwe ambtenaren bij: fiscale, juridische en datamining experts, die snel opgeleid worden.”

Jan Steurtewagen: “Maar er moet wel meer dan dat gebeuren. Voor een KMO-bedrijfsleider is een maximale efficiëntie en kostenbeheersing evident in zijn bedrijfsbeleid, maar dat ziet hij niet bij de overheid. Die spreekt bijvoorbeeld al twintig jaar over het afschaffen van de senaat en/of de provincies.”

John Crombez: “Een zeer goed voorbeeld: is de KMO'er gebaat bij het afschaffen van de provincies? Gaan we West-Vlaamse KMO's eens vragen of ze dat willen? Met welke administratie ze liefst over hun ruimtelijke ordening gaan praten?”

Kristof Willekens: “In de ene provincie zal men dat liever zien dan in de andere, maar de vraag blijft: hebben wij vijf bestuursniveaus nodig die vaak nog eens hetzelfde doen? Het speelt wellicht geen rol hoeveel het er zijn, zolang ze maar complementair zijn en geen dubbel of driedubbel beleid voeren. Maar wat dat betreft zit het op dit moment helemaal niet goed en is er pure verspilling.”

John Crombez: “Bent u zeker dat we met twee bestuursniveaus beter af zijn dan met vijf? Een vriend ondernemer zei me ronduit dat zijn exportplannen gewoon afhingen van de betrokken administraties en hoe die werkten. Een te traag vergunningenbeleid mag ondernemers niet afremmen, ongeacht hoeveel niveaus we nodig hebben. Er moet vooral duidelijk afgebakend zijn wie welke beslissingen moet nemen. Een ondernemer zou niet met zijn dossier naar vijf verschillende administraties moeten trekken en dan toch vaststellen dat er nog een zesde bevoegd is, dat is Kafka. De overheid moet kunnen zeggen: geef ons uw dossier en wij zorgen voor de rest.” ■ ■ ■

PART. FONDS